

AVRUPA ARABULUCULAR DAVRANIŞ (ETİK) KURALLARI

Arabuluculara ilişkin Avrupa etik kuralları, bireysel arabulucuların, kendi sorumlulukları altında, uymayı gönüllü olarak taahhüt edebilecekleri bazı ilkeler koymaktadır. Etik kurallar, medenî hukuk ve ticaret hukuku uyumsuzluklarında başvurulacak her çeşit arabuluculuğa uygulanabilir.

Arabuluculuk hizmeti sunan kuruluşlar da, kendi bünyelerinde çalışan arabulucuların kabul etmesi koşuluyla, bu kurallara uymayı taahhüt edebilirler. Bu kuruluşlar, bireysel arabulucuların etik kurallara riayet etmesini sağlamak için bazı tedbirler alabilir; örneğin, arabulucuları eğitebilir, arabulucuların uygulamalarını değerlendirebilir ve gözlemleyebilirler.

Etik kuralların amaçları doğrultusunda arabuluculuk, iki veya daha çok tarafın, bağlayıcı bir karar vermeden ve bu usulün Avrupa Birliğine üye olan devletlerde nasıl adlandırıldığına bakılmaksızın, tarafların anlaşmaya varmak suretiyle mevcut uyumsuzluğu çözmelerine yardımcı olması için üçüncü bir kişiyi ("arabulucuyu") atamayı kabul ettikleri bir usul olarak tanımlanmaktadır.

Etik kurallara uyulması, ulusal mevzuatın, bireysel uygulamacılar hakkında düzenleme yapmasını engellememektedir.

Arabuluculuk hizmeti veren kurumlar, örneğin, aile veya tüketici arabuluculuğu gibi özel alanlara, kendi özel bünyelerine veya sundukları arabuluculuk hizmetlerinin türüne bağlı olarak, daha ayrıntılı kurallar geliştirebilirler.

1. ARABULUCULARIN YETERLİKLERİ VE ATANMALARI

1.1 Yeterlik

Arabulucular, arabuluculuk sürecinde yeterli ve bilgili olacaklardır. İlgili standartlar ve akreditasyon programları dikkate alınarak, arabuluculara uygun bir eğitim verilecek ve onların arabuluculuk hünerlerindeki eğitim ve uygulamaları devamlı güncelleştirilecektir.

1.2 Atanma

Arabulucu, arabuluculuğun gerçekleştirilebileceği münasip tarihler hakkında taraflarla görüşecektir. Arabulucu, atanmayı kabul etmeden önce, arabuluculuğu yönetme tecrübesi ve yeterliliği konusunda kendinden emin olacaktır ve talep edilirse, geçmişteki eğitimi ve tecrübesiyle ilgili olarak bilgi verecektir.

1.3 Arabuluculuk hizmetlerinin tanıtılması

Arabulucular, çalışmalarını meslekî, güvenilir ve onurlu bir şekilde tanıtabilirler[1].

2. BAĞIMSIZLIK VE TARAFSIZLIK

2.1 Bağımsızlık

Arabulucu, bağımsızlığını veya taraflarla arasındaki menfaat çatışmasını etkileyebilecek ya da bu izlenimi verebilecek durumları açıklamadan görev yapmamalı veya göreve başlamışsa devam etmemelidir. Açıklama ödevi, süreç boyunca devam eden bir yükümlülüktür.

Bu gibi durumlar aşağıdaki hâlleri kapsayabilir:

- Arabulucunun, taraflardan biriyle herhangi bir kişisel veya iş ilişkisinin bulunması,
- Arabulucunun, arabuluculuğun sonucuna yönelik, doğrudan veya dolaylı, herhangi bir malî veya diğer menfaatinin bulunması,
- Arabulucunun veya onun firmasından birinin, taraflardan biri için arabuluculuk dışında herhangi bir yetkiyle görev yapması.

Bu gibi hâllerde arabulucu, tamamen tarafsız olacağını garanti etmesi için, ancak arabuluculuğu tam bir bağımsızlık ve tarafsızlıkla sürdürebileceğine emin olması ve tarafların açıkça rıza göstermesi koşuluyla, arabuluculuğu kabul edebilir veya sürdürebilir.

2.2 Tarafsızlık

Arabulucu, taraflara karşı her zaman tarafsız davranacak ve tarafsız görünmeye gayret edecek ve arabuluculuk süreci hakkında tarafların tümüne eşit muamele etmeyi taahhüt edecektir.

3. ARABULUCULUK ANLAŞMASI, SÜREÇ, ÇÖZÜM VE ÜCRETLER

3.1 Usul

Arabulucu, tarafların, arabuluculuk sürecinin niteliklerini ve arabulucunun ve kendilerinin arabuluculuktaki işlevini anladığına emin olacaktır.

Arabulucu, arabuluculuğun başlamasından önce, tarafların arabuluculuk anlaşmasının hükümlerini ve koşullarını ve özellikle, arabulucu ve taraflar hakkındaki gizlilik yükümlülüğüyle ilgili uygulanabilecek hükümlerini anlamalarını ve açıkça kabul etmelerini mutlaka temin edecektir.

Arabuluculuk anlaşması, taraflarca talep edilirse, yazılı hâle getirilecektir.

Arabulucu, taraflar arasındaki olası güç dengesizliğini ve hukuk kurallarını, tarafların açıklamak isteyebileceği arzuları ve uyuşmazlığın kısa sürede çözülmesi ihtiyacı da dahil olmak üzere, somut olayın özelliklerini dikkate alarak, arabuluculuğu uygun bir şekilde yönetecektir. Taraflar, belirli kuralları esas almak suretiyle veya diğer bir şekilde, arabuluculuğun yönetim şekli hakkında arabulucuyla anlaşmakta özgürdürler.

Arabulucu, faydalı görürse, taraflarla ayrı toplantılar yapabilir.

3.2 Adalet ve Süreç

Arabulucu, tarafların tamamının arabuluculukta yeterli fırsata sahip olmasını sağlayacaktır.

Arabulucu, uygun olduğu takdirde, tarafları bilgilendirecek ve aşağıdaki koşulların varlığı hâlinde arabuluculuğu bitirebilecektir:

- Somut olayın özellikleri ve arabulucunun böyle bir değerlendirme yapmaktaki yeterliği dikkate alınarak, varılan bir anlaşma, arabulucuya icra edilmez veya kanuna aykırı görünüyorsa,
- Arabulucu, arabuluculuğun bir anlaşmayla sonuçlanmasının mümkün olmadığını düşünüyorsa.

3.3 Sürecin Sonu

Arabulucu, kararların taraflarca bilerek ve sahih rızayla alınmasını ve tarafların tamamının anlaşmanın hükümlerini anlamasını sağlayacak uygun tedbirleri alacaktır.

Taraflar, herhangi bir sebep göstermeden, arabuluculuktan her zaman vazgeçebilirler.

Arabulucu, taraflarca talep edilirse ve yetkisinin sınırları dahilinde, tarafların anlaşmayı nasıl resmîleştirebileceği ve anlaşmanın nasıl icra edilebileceği hakkında taraflara bilgi verebilir.

3.4 Ücretler

Arabulucu, daha önce kararlaştırılmamışsa, başvurmak istediği ücret şekli hakkında taraflara her zaman tam bilgi vermelidir. Arabulucunun ücrete ilişkin ilkeleri taraflarca kabul edilmeden, arabulucu, arabuluculuğu kabul etmemelidir.

4. GİZLİLİK

Arabulucu, kanunen veya kamu düzeni gerekçesiyle zorunlu olmadıkça, arabuluculuktan veya arabuluculukla ilgili olarak ortaya çıkan bütün bilgileri gizli tutacaktır. Taraflardan birince arabuluculara verilen gizli bilgiler, bilgiyi veren taraftan izin alınmadıkça veya kanunen zorunlu olmadıkça diğer tarafa açıklanmayacaktır.